

Uredništvo:

Kočevje štev. 58.

Upravništvo:

Kočevje štev. 18.

Radikal

Gospodarski, politični in kulturni organ.

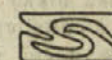
Izhaja vsako drugo soboto zjutraj.

Naročnina:

za celo leto Din. 15.
sicer sorazmerno.

Inserate:

cela stran Din. 800,
sicer dogovorno.

Za Vidov dan.

Kočevje, dne 28. junija 1922.

Dne 15./28. junija 1389 sta trčila skupaj na Kosovem polju cveta dveh narodov: srbskega in turškega. Merili sta se dve krepki gospodujoči ljudstvi, za kateri ni bilo istočasno prostora na Balkanu. In učinek je bil grozen: cvet obeh narodov je obležal na bojišču, a na čelu obeh zapovedovalca obeh ljudstev, sultan Murat in car Lazar. Bitka je bila pravzaprav neodločena in se je šele tekom daljšega časa pokazalo, kdo je podlegel: srbski narod, ker je izgubil svoje plemstvo, svoje vodstvo, svojo glavo in voditelja.

Posledice so bile nedogledne. Srbska država kot taka je izginila, a na njeno mesto je stopala počasi toda sigurno turška. Posamezni srbski despoti na severu so bili bolj lokalnega pomena, istotako kralji bosanski, ki so po padcu srbske države izginili v turškem morju. In polumesec se je naskoro zasvetil pred Zagrebom, Pešto in Dunajem. Srbski narod je padel pri tem iz nivoja vladajočih na nivo vladanih, brezpravne raje. Odločevala je predvsem verska pripadnost; tudi plemič, ki je ostal zvest veri svojih očetov, je padel polagoma toda sigurno na nivo raje, nivo prejšnjih svojih podložnih; še pre-

živelo srbsko plemstvo se je stopilo s svojim ljudstvom v eno telo.

Vendar pa narod duševno ni klonil. Ohranil je spomin na svojo sijajno samostojnost, ohranil je vero na boljšo bodočnost in ohranil je v verski svoji organizaciji svojo narodno disciplino. In ko je turška vladavina jela v svoji strumni organizaciji popuščati, je narod zgrabil za orožje ter se zgrnil prostovoljno pod enotnim vodstvom za najvišji cilj: za osvobojenje, za ustajenje.

In to je prišlo. V večji meri morda, kot je bratski in junški srbski narod to zaenkrat sam pričakoval: od Triglava ter predvrat Gradca in Budimpešte, od 700 km dolge obale Jadrana, pa do Timoka in predvrat Soluna zveni danes ena pesem: Bože pravde. Srbski narod je vstal v vsej svoji veličini in obnavlja na podlagi SHS dneve praslavnega Dušanovega carstva ter prinaša vsem Slovanom zahodno od Timoka osvobojenje in bratsko svobodo v bratski zajednici. A simbol padca in zopetnega vstajenja pa pomeni Vidov dan. Ta dan je bil črn in usoden na Kosovem za vse Jugoslovanstvo, ta dan pa je po logičnem naključju usode postal tudi praznik osvobojenja vseh na Kosovem prizadetih Jugoslovancev ter simbol boljše bodočnosti. A predpogoj je, da ohranimo vsi to, kar je v črnih dneh držalo po-

konci Srbstvo: spomin na suženjstvo, vero v sebe in svojo bodočnost ter strumno disciplino v svojih vrstah. To je najlepši dar, ki ga zamoremo pokloniti svoji osvobojeni domovini na altar. Vse drugo bo pa potem navrženo.

Ruski boljševizam i naš radikalizam.

Po teoriji komunizma i Ruskog boljševizma, trebalo je, čim je zavladao boljševički režim i državna uprava užela i komunalno koncentrisala u svoje ruke sva proizvodna dobra i sredstva, v Rusiji poteći med i mleko. Po toj teoriji trebalo je odmah uastupiti izjednačenje: siromašni su morali bolje živeti, a bogati su morali živeti skromnije. Ruski boljševizam je, usled toga, verovao i propovedao, da će se proizvodna moć za vreme boljševičkog režima povećati, pokazati blagostanje i napredak zemlje i naroda, a da će samim tim i pojedincima biti bolje. Usled prednjega bi se boljševički režim utvrdio, jer bi bio autoritativniji i imao bi jaču moralnu moć, vera u boljševički režim bi se pojačala i od onih, koji mu nisu verovali.

Sledjući svojoj teoriji, režim Ruskog boljševizma još u samom početku je komunizirao sva preduzeća: fabrike, radionice, zanate, poljoprivredu i t. d. A da bi, u smislu svoga programa, obezbedio pravilnu funkciju komuniziranih preduzeća, Ruski boljševizam je u samom početku prosto razrušio vlasti, što su već postojale,

Beseda Dr. Nikolaja Velimirovića

govorena na pomenu poginulim Slovencima
27. oktobra 1918 g. u cerkvi ruske ambasade u Londonu.

(Nadaljevanje.)

Drugo je pitanje do kakog su pojma došli Slovenci kroz mučeničku analizu kroz petnaest stoljeća? Odgovor je jednostavan kao i pitanje. Današnji naš simbolički molitveni skup ovde izražava jasan odgovor na jasno pitanje. Sinteza Slovenaca, sinteza svijeta — jeste slivanje u jednu jedinicu naroda, koji je započeo istoriju kao jedna jedinica pre četrnaest stoljeća i koji je podeljen u tri grupe, tri Golgote, tri plemena, dovoljno analizovao sebe do posljednjeg dela svoga bića u isecanjem delovima svoga organizma. No kad je reč o Slovencima mora se priznati da prvi u izkušenje ropstva, oni su prvi i izvršili svoju analizu i prvi došli do svesti organskog jedinstva jugoslovenskog naroda.

I kada se amirivalo sunce srpske slobode pod Lazarevićima i Brankovićima, Slovenci tada već brojeći sedam stoljeća svoga robovanja sa simpatijom su okrenuli svoj pogled umirućoj Srbiji. Celjski Grofovi, koji se behu usprkovali svima preprekama digli do velike moći u carevini, gajili su veliko prijateljstvo

sa vladarima Šumadije, osvetljene crvenim zahodećim suncem. Posljednji od tih grofova, Ulrik II., oženjen Gjurgjevom ćerkom Katerinom pratio je kralja Vladislava u Beograd s planom odbrane grada, no bude prevarom ubijen od Mađara u beogradskoj tvrđavi, u kojoj su Austro-Madžari obesili nekoliko slovenačkih studenata, koji su kao uskoci bili došli da se bore sa srpskom vojakom u ove dana, kada je sunce počelo opet obasjavati Srbiju sa plamtećim istočnim zracima.

Uskoro pak posle pronalaska štampe jedan od slovenačkih plemića Krajiški general Ivan Ungnad, već ispunjen svešću o jugoslovenskoj nacionalnoj sintezi, učinio je da se izliju u Tibingenu slova latinska, ćirilica i glagoljica, te da se time štampaju knjige i šire u narod. Druge narode dele krvavi ratovi i jezik i vera, pa ipak dolaze do svesti o svome nacionalnome jedinstvu. „Kako da nas dele slova“ hteo je Ungnad reći svojim postupkom.

Pa je onda iz bele Ljubljane proglašena Ilirska Kraljevina, koja je kao brz meteor zasjala i ugasla, no koja je kao ideja i pro-ročanstvo ostala i prodružila inspirisani čitav jedan apostolat jugoslovenske sinteze. Glas crnog monaha, Valentina Vodnika: Ilirijo, vstani! kako je zabrujao po holnima slovenačke lepe zemlje, nije više zamukao ni u

slovenačkoj crkvi, ni u nauci ni u poeziji, niti u slikarstvu i politici. Taj glas oric se kroz celo devetnaesto stoljeće kroz slovenačke starce i mladiće, kroz liriku Prešerna, kroz grlo Simona Gregorčiča, goričkog slavulja i druge pesnike, do filozofskog entuziaste Aškercu: kroz pero Stanka Vraza: kroz naučnu analizu Miklošića: kroz moralne pouke Janeza Trdine: kroz muziku Davorina Jenka, kompozitora slovenačke i srpske narodne himne: kroz pedagogiku biskupa Slomška: kroz kičicu Ivana Grohara: kroz kulturno-političke eseje i istorijsko-antropološke razprave Dra. Nike Županića, — dok najzad taj glas nije dobio svoju definitivnu revolucionu formulu u revolucionoj izjavi Jugoslovenskog Kluba u Beču, kroz usta opet Slovenca, Dra. Korošeca Krekova učnika.

Nije uzalud rečeno u Jovanovom Evanđalju da je reč Bog. I obična smrtna reč rečena sa ekstatičnom verom i tragičnom ozbiljnošću, kreativna je slično Božjoj reči. Tako i reč o jugoslovenskoj ili ilirskoj sintezi izgovorena u zrelo vreme, s ekstatičnom verom i tragičnom ozbiljnošću, postala je božanski kreativna u slovenačkom narodu. No take su reči najskuplje na svetu i plaćaju se stradanjem i krvlju. Za to su i Slovenci morali dati fatalnu reč fatalnom cenom. Pa isto tako kako su i Jugosloveni morali preći kroz

ali nije umeo da organizira, na mesto njih, nove vlasti, koje bi pravilno funkcionisale.

Ali posle samo vrlo kratkog vremena dotična preduzeća ne samo da nisu pokazala napredak u proizvodnji, pa, prema tome, i u narodnom blagostanju, već, naprotiv, pokazala su nazadak i to ogromni. I tako, u mesto da se boljševizam sam po sebi utrdjuje, on se počeo rušiti, počeli su mu neverovati i oni, ki su mu u prvo vreme verovali. I ono industrije što je bilo v Rusiji pre boljševičkog režima kao privatna svojina, opala je pod boljševizmom. Kad su i komunalni proizvođači uvideli, da ono što proizvode nije njihovo i da proizvodima svoga rada nisu mogli slobodno raspolagati, nisu hteli raditi ili nisu bili toliko aktivni kao pre toga. Pokretač rada i proizvodnje su privatna svojina, konkurencija i sloboda raspolaganja onim što se proizvede. Sloboda se i ovde manifestuje kao zlatna. Proizvodne snage nisu nikad podjednake kod dva proizvođača, ni kvalitativno ni kvantitativno, te zato oni nikad ne mogu ni svoje medjusobne interese da pomire.

Usled toga, ona kapitalistička i sirova Rusija, koja je proizvodila fabrikate, pa ih izvozila i time stvarala aktivnijim svoj međunarodni trgovinski bilans, danas mora da uvozi te iste fabrikate. Pa ne samo to, nego je prinudjena, da, u cilju pojačanja svoje proizvodnje, stvara velike kapitale i to uvozeći ih sa strane, a na štetu svoga nacionalističkog kapitala, koga je komunizam oborio. I tako, Ruski boljševizam je razrušio svoje sopstvene kapitale i kapitalističku proizvodnju, da na mesto toga dovlači tudjina zaporeda. Na taj način je Ruski boljševizam sam sebe demantovao.

A šta da se kaže za poljoprivrednu proizvodnju?

Usled pretvaranja privatne svojine i proizvodnje u opštu svojinu, proizvodnja poljoprivredna je jako opala. Niko nije hteo raditi onako dobro i onoliko kako je i koliko je pre radio, jer je znao da to što proizvede neće biti njegovo. A zbog toga Ruska poljoprivredna proizvodnja, koja je celu Evropu potrebama srabdevala, danas je spala na nulu tako, da, zbog neproizvodnje, milioni njenih građana umire od gladi.

A zašto nema proizvodnje? Zato, jer nema kod proizvođača onog što ga goni da proizvodi, nema privatne svojine i slobodnog raspolaganja onim što se proizvede.

I tako, u mesto pozitivnog, Ruski boljševizam je postigao negativan rezultat na polju gospodarstva.

A da bi se Ruski boljševizam utvrdio i mimo onih negativnih rezultata svoje politike, on je zaveo najstrašniji teror za korupcijom i nezapamćenu dektaturu za sistematskom špijunažom.

Na protiv, baš današnje buržoasko-demokratske države, i ako nisu proklamovale, komu-

sve peripetije muka u svojoj analizi, morali su proći sva mučenja da dodju do ostvarenja svojo nacionalne sinteze, jednom probudjene u njihovoj savesti. I Srbi i Hrvati postavljani su bili na nove muke radi deklarirane sinteze jednom probudjene u njihovoj savesti, skoro istovremeno sa Slovencima, kao što su prije bili na mukama zbog analize. Poznata su stradanja Hrvata i Srba i o njima ne treba ovde govoriti. Stradanje Srbije čekaće još dugo na novog pesnika Pakla, koji će jedini biti u stanju da da bledu sliku svih mučeništva, svih nadčovečanskih žrtava, podnetih čutke od potomaka Karadžordža i njegovih ustaša.

No pogledajte Slovence! Najmanji od malih imali su da pretrpe jednu avarsku perzekuciju zbog propudjenog u njima sintetičkog mišljenja o slovenačkom narodu. Persekucija Meterniha produžena je u njegovim nasljednicima i perzekucija Franje Jospipa nije umrla s njime. Represalije za represalijama lomile su sintetičku misao Slovenaca, represalije fizičke i duhovne, a i ekonomske. Svaka stopa slovenačke zemlje uprljana je jednim grehom austrijskog režima, no svaka stopa te zemlje osvećena je mukama i žrtvama slovenačkog naroda. Zakoni pisani u Beču za celu Carevinu često su dopirali samo do granica Slovenačke, a u granicama Slovenačke zemlje carevi guverneri često su mogli reći:

„Zakon nam je što nam srce žudi“

„Što ne žudi u Koran ne piše.“

nizam i boljševizam, ostvarnju komunizam. One ga zbilja ostvarnju svojim stalnim i sistematskim radom i reformama, polagano ali stalno i nepokolebivo idu napred u tome. A trajno je i solidno ono što se, napravi polagano i većom oprežnošću, nego ono što je naglo i bez plana uradjeno. Naš narod veli: „Preče je preko, a okolo bliže.“ Ova se izreka i ovde primenjuje.

U svima drugim državama, gde ne vlada boljševizam, uvode se razne socialne reforme, pa i u našu kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca.

Naša kraljevina ima i stvara puno socialnih ustanova i zakona, koji regulišu socialna pitanja u zemlji. Na primer, ona ustanovljava bolnice, zavode za gluvo nemu decu, zavode za napuštenu i siromatnu decu, za iznemogle; stvara zakone za osiguranje radnika, činovnika, poljoprivrednika; stvara škole; zato, u vidu poreza i drugih dažbina, od bogatih svojih građana uzima više nego od sirotnih. Država stvara svoje sopstvene banke, industrijska i poljoprivredna preduzeća; u nekim privatnim preduzećima učestvuje i sama kapitalom; a u nekim, čisto privatnim preduzećima, vodi državnu kontrolu; stvara svoje i čisto svoje prodavnice (monopolski proizvodi). Sve ove reforme i ustanove su komunalne i gravitiraju komunizmu i boljševizmu. One će se bez sumnje razviti i proširiti.

Između Ruskog i ovog boljševizma razlika je u tome, što se ovaj boljševizam ne oslanja na teror i diktaturu, već se razvija polako, postepeno i solidno, prema prilikama, vremenu i životu. Kako se život razvija, tako se i reforme grade, bez potresa u zemlji i bez velikih žrtava za pojedince — ili redove građana. Polakopolako, polako ali stalno i neosetno i u mnarkističkim državama će se stvoriti one institucije i državni život će se mediti onako kako bi Ruski boljševizam danas želeo da je. Razlika je, dakle, u tome, što Ruski boljševizam, programski boljševizam varvarski ubija, varvarski ruši a ne stvara, dok ga današnji monarhizam stvara a ne ruši.

Mi, u našoj Radikalnoj stranki imamo program rada i napretka i to bolji i solidniji no ma koja druga politička i klasna stranka; a taj se program s vremena na vreme menja i depunjuje ka napretku, prema društvenom životu. Zato smo mi i protivni današnjem boljševičkom programu i načinu njegovog izvođenja. Radikalna stranka, koja je danas stub državnog života, ne može dozvoliti da se izvodi programski boljševizam, jer on uništava ono što je stvoreno.

Zato, ko voli napredak i pravi komunizam, ko voli svoj narod i državu, ko voli sebe, — taj voli radikalnu stranku i obratno: ko ljubi radikalnu stranku, toj ljubi sebe i svoj narod, domovinu svoju, taj ljubi napredak, a samim tim i komunizam.

Pravi i istinski komunizam, pema tome, može se ostvariti samo preko radne Radikalne stranke. Zato ovu stranku treba i da pomognemo, treba da joj damo što jaču moć i što više snage da bi mogla svoj program izvesti. A to će se postići, ako se što više aktivnih članova upiše u njene redove. M. A.

† Take Jonescu.

Te dni je umrl zadet od kapi na službenom poslu v Rimu se nahajajući romunski državnik in zunanji minister Take Jonescu. Po poklicu odvjetnik se je naskoro posvetil politiki ter odločno nastopal proti Nemcem prijazni struji v Romuniji, dobro vedoč kam segajo vsenemški načrti. V radikalni stranki v Srbiji je našel somišljenike glede svojega naziranja ter je zastopal vsled tega v Romuniji smer, ki si je zapisala na zastavo geslo „Balkan Balkancem“ in pa osvoboditev pod tujim vladami se nahajajočih sonarodnjakov. Tako so postali interesi Srbije in Romunije paralelni. To se je zlasti pokazalo v prvi balkanski vojni, posebno pa l. 1913, ko je cesar Franz Josef poslal romunskemu kralju Karlu lastnoročno pismo s pozivom, da padeta Avstrija in Romunija zmagoslavni Srbiji v hrbet. Protigermanska struja v Romuniji

je bila takrat že merodajna za javno mnenje in Romuni so kot znano, za odgovor marširali nad Sofijo. To je bila ob enem tudi predigra za svetovno vojno. Take Jonescujeva politika je bila pravilna, kar je najbolje posvedočil izid svetovne vojne, ki je Romunijo več kot podvojil ter ji priujedinil vse sonarodnjake. Take Jonescu pa je bil tudi sicer velik prijatelj našega naroda, kar je pokazal ob številnih prilikah in poroka v naši kraljevi hiši ni v zadnji vrsti tudi njegova zasluga. Slava njegovemu spominu!

Iz Radikal. Stranke.

Impozanten shod Radikalne Stranke se je vršil 25. t. m. v Okučanih, slavonskem mestu požeške županije ob progi Sisak-Sl. Brod, torej že v jedru Radičeve „republike“. Udeležilo se ga je nad 10.000 volilcev, ki so glasno manifestirali za ujedinjeno domovino in načela Radikalne Stranke, s pomočjo katere se je stvorila. Kot vidimo, se Radikalna Stranka čimdalje bolj primiče — Sisku in Zagrebu.

„Samouprava“, drugi radikalni list v Sloveniji, je izšel 14. junija kot tednik v Gornji Radgoni in sicer kot izrazito glasilo Omladine, to je onih, ki se čutijo duševno in telesno sveže in sposobne za delo v korist naše ujedinjene domovine. List urejuje znani štajerski Slovenec Dr. Leopold Lenard. Izhaja v večjem obsegu kot naš list ter je izborno urejevan. Vsem našim članom in prijateljem ga toplo priporočamo s pripombo, da stane do konca leta 12 Din, ki se lahko pošljejo na upravništvo „Samouprave“ v Gornjo Radgono ali pa se oddajo v našem Okrajnem Tajništvu ter preskrbimo doposlateg mi.

Vsi predsedniki krajevnih organizacij Radikalne Stranke ter pooblašteni zaupniki kočevskega okraja naj se čimpreje ob priliki javijo pri predsedniku Okrajnega odbora v Kočevju.

Politični pregled.

Svetovna politika

je na videz koncentrirana v konferenci v Hagu, ki naj kot figovo pero pokrije genovski neuspeh, v resnici pa zasleduje cel svet z napeto pozornostjo dogodke v Nemčiji in deloma tudi v Nemški Avstriji, ki so brezdvomno, v številni dogodke v praškem parlamentu, v medsebojni organizaciji zvezi. Wilhelmova Velenemčija tli pod pepelom ter se je baš te dni začutila že dovolj močno, da z orjaškim zamahljajem stre verzajsko in morda tudi senžermensko mirovno pogodbo, ki sta vstvarili republiko Nemčijo in Avstrijo ter združi obe republiki in morda še kaj več zopet pod žezlom prognanih Hohenzollernecev. Signal naj bi bil umor svetovnoznanege industrijalca, sedaj nemškega zunanjega ministra Walterja Rathenau, odločnega republikanca in morda ene izmed najboljših glav, kar jih sodobna Nemčija premore. Istočasno se je po celi Nemški Avstriji začel generalni štrajk, ki naj bi dokazal njeno življensko nezmožnost. Nemško socijaldemokratske časopisje, ki od ev. hohenzollerenskega režima nima pričakovati nič dobrega, je že dalj časa opozarjalo javnost in vlade na podzemno delo pangermanskih monarhistov; strelji na Rathenaua so vzbudili vso napredno in demokratično Nemčijo, ki je na čelu z vlado proglasila za celo Nemčijo obsedno stanje ter z orjaškim protigibanjem reakcionarnarje, ki so se pod firmo različnih proslav in parad že zbirali v vojne kore, tako potlačili, da so se kot miši poskrili po luknjah. Istočasno je nenadoma prenehal štrajk v Nemški Avstriji — jabolko je bilo pač še prekislilo. S tem so se Nemci zaenkrat izognili medsebojni meščanski vojni, toda za kako dolgo se ne ve. Jasno pa je, da čim bi v tej meščanski vojni jeli pridobivati nadmoč monarhisti, da isti trenutek vmarširajo v nemške države vse sosednje države, da jih zaposedejo, ker bi se le na ta način zamogli izogniti novi svetovni vojni. Da bi šla sovjetska Rusija pangermanskim monarhistom na pomoč, ni pričakovati, ker je ona zvezana le z republiko Nemčijo, dočim bi monarhija v Nemčiji imela prej ali slej za posledico — monarhijo v Rusiji. To pa sigurno ni v interesu sovjetske Rusije.

V zunanji politiki

zadobiva blok držav od Baltika pa do Belega morja vedno bolj vidno obliko. Postavljen je na ohranitev mirovnih pogodb ter je defenzivnega značaja. V

notranji politiki

je izglasan volilni zakon o parlamentu, ostali nujni zakonski osnutki so pred zakonodajnim odborom, med njimi tudi civilnopravdni red za vso državo, to je zakon, po katerem imajo postopati sodišča in stranke v pravdah. Ta je za celo državo postal že državna potreba, zlasti z ozirom na zaostalost hrvatskega sodnega postopka.

Dopisi.

Kočevje. Meseca maja 1921, ko Radikalna Stranka v Kočevju še ni obstojala, je padla mestna občina Kočevje v roke — Narodne Socijalne Stranke. Pod to firmo so se namreč zbrali od demokratske stranke odpadli kočevski malkontentje, seveda ne domačini, ampak nekateri železničarji in drugi uradniki. Ker Nemci niso imeli volilne pravice in so delavci svojo listo menda prepozno vložili, domačini Slovenci se pa s Slovenci v narodno mešanem Kočevju niso hoteli boriti, je bila lista tkzv. Narodne Socijalne Stranke edina vložena in tako je dobila vlado v industrijsko in trgovsko bogati občini peščica ljudij, ki je samo od danes do jutri v Kočevju. To samo na sebi bi ne bilo nič hudega, ako bi ta peščica, ki jo vodi neki železničar in ki naj tvori Narodno Socijalno Stranko v Kočevju, bila v resnici resna ljudska stranka. Toda ona to ni in tudi nikdar ne bo. Rodila se je iz laži, opravljanja in figamosti in danes že poginja v lastnem blatu. Kar jo še drži pokonci je dejstvo, da ima po nesrečnem naključju oblast na mestni občini, ki pa postaja z vsakim dnem bolj anahronistična. Pred tem dejstvom jo ne bodo rešile ne častne diplome navzgor, ne nad vse intimni stiki dveh oseb. Sicer se pa šepeta, da se namerava okrajno glavarstvo preseliti kar na železniško postajo. Oddelek za trgovino in industrijo se preseli baje prvi. Predno pa ta strančica petperesne deteljice pogine, hoče v svoj labodji spev sama zagrešiti v resnici to, kar je v svoji neprekosljivi opravljalosti podtikovala vedno drugim: vsaj enega svojega pristaša hoče spraviti na gorko! Zahtev ni baš velik: v Mestno hranilnico kočevsko za blagajnika in knjigovodjo.

Dasi se možakar, ki ga klikica v ta namen protežira, ne more izkazati z ničemer drugim kot z enorazredno ljudsko šolo in dobrimi povojnimi kupčijami, bi mu navzlic temu, da se za to mesto zahteva matura in pa precej nižja starost, kot pa jo izkazuje Abrahamovim letom se bližajoči protižiranec, nič ne bi rekli, ako bi ne bilo nekaj vmes, ki nas zadene v živo: vlagatelj prete, da dvignejo ves denar iz skoro 40 milijonskega zavoda, ako pride g. Šeško notri! To pa ni šala; denarnih polomov smo na Kočevskem Slovenci že nekaj doživeli in je vsled tega več v igri kot pa skromna službica: ugled in interesi celotnega kočevskega Slovenstva! Ali

naj se kočevskega Slovenstva res prime ime bankroterjev? Da bi pa ta polom ne ostal osamljen in vehementno ne oškodoval javnih interesov, je vzpričo velikih svot izven vsakega dvoma. To so sprevideli nekateri sicer jako potrpežljivi gospodje od Upravnega sveta Mestne Hranilnice in kandidatura g. Šeška je prišla v resno nevarnost. Toda prizadeti so si znali pomagati: prišel je baje dekret od samega šefa trgov. in industrije Dr. Marna v Ljubljani, da morata dva gospoda od Direktorija Mestne Hranilnice, ki sta ob enem pri Merkantilni banki, iz direktorija ven. Na kakšni podlagi, nam ni znano. Na njuni mesti bi prišla dva, ki sta za g. Šeškota in eto ti čuda: direktorij bo na to soglasno predlagal g. Šeškota in Upravni svet takega predloga itak ne more spreminjati, ako noče — krize. In g. Š. bo prodril sijajno, ki bo lahko računal, da se zavzame zanj zopet sam gospod glavar Dr. Ogrin, ki varuje — statute in predpise.

Videč, za kaj gre, so ta račun prekrižali ali podprli s tem, da so visoko čast Upravnega sveta Mestne Hranilnice enostavno odložili sledeči gospodje: industrijalec Anton Kajfež, prokurist Dr. Ilc, Alojz Loy, Mat. Rom, Josip Röthel, Rudolf Schadinger, Edv. Tomitsch itd., sami ugledni meščani obeh narodnosti. — Quousque tandem abutere patientia nostra, Catilina?

Kočevska Reka. Naš župnik Kraker je za kraljevo poroko mesto maše — izginil iz vasi. Ljudstvo, ki je privrelo k maši, se je nejevoljno razšlo. Vendar se nihče ne ganje — ne politična oblast, ne škofijski ordinarijat. — Dne 17. junija ni hotel krstiti otroka od nekega Slovence. Bril je iz očeta menda burke, češ, da ga ne more krstiti na njegovo, ampak kvečjem na njegove žene ime. Kako dolgo še?

Tedenske vesti.

Njuni Veličanstvi kralj in kraljica se glasom soglasnih vesti iz njih okolice počutita na Bledu in v Sloveniji izborni. Skoro vsaki dan delata izlete ter sta si ogledala že vso Gorenjsko vstevši Poljansko dolino, ljubljansko in celjsko okolico. Ljudstvo jih povsod, kjerkoli ju spozna, kar najprisrčneje pozdravlja ter jima razobeša, če le še mogoče, zastave v pozdrav. Tudi se krečeta Njuni Veličanstvi podomače med našim ljudstvom, kar napravlja najboljši vtis in razpoloženje. Iz tega je nastala že cela vrsta večalimanj resničnih anekdot, zlasti iz slučajev, kjer preprosti ljudje kralja niso spoznali, a se je on mudil dalj časa med njimi. Take pripetljaje naše časopisje po možnosti zabeleži. Iz neposrednega občevanja z ljudstvom bosta Njuni Veličanstvi odnesli sigurno najboljši vtis; naše ljudstvo je ne samo dobrosrčno, odkrito in olikano, ampak ima tudi živo razvit čut do svoje narodne dinastije in kralja, v katerem vidi posebljeno najvišjo državno moč, pravičnost in dobroto. Slednje zlasti v kraljici. Slovenci smo nemalo ponosni na to, da sta Njuni Veličanstvi izbrali baš Slovenijo, da prebijeta v njej najlepše in najslajše dneve svojega življenja ter želimo le eno: naj pota Slovenije in naše prejasne narodne kraljeve hiše ne loči ničesar več!

Vidov dan je vsa Slovenija dostojno proslavila. Postal je tudi narodni praznik Slovencev. Vidov dan pomeni, da mora za vsakim padcem priti vstajenje, seveda za onega,

ki ga je vreden, ki si ga zna stvariti; Vidov dan pomeni torej nezlomljivost duha in idealizma, nezlomljivo vero v bodočnost ter tej veri primerno delovanje. To je torej praznik pozitivizma, praznik aktivizma; narod, ki si je ustvaril tak praznik, ne more izginiti, ker svedoči ne hote, da ima v sebi nezlomljivo in neusahljivo tvorno silo. In mehkeemu slovenskemu značaju sigurno ne bo škodilo, ako se kar najbolj splodi z ono krepko tvorno energijo, katere simbol je Vidov dan.

Trboveljska premogokopna družba izda za 52 milijonov novih delnic, tako da bo imela sedaj 100 milijonov akcijskega kapitala. Pritegnejo se tudi domači podpisovalci. Ta korak te velevažne naše družbe, ki producira dnevno nad 500 vagonov premoga, je iskreno pozdraviti. Delnice se podpisujejo tudi pri Merkantilni banki v Kočevju.

Železniški tarifi se zvišajo s 1. julijem za 50%. Primerna podražitev je torej pred vratmi.

Nemški zunanji minister Walter Rathenau, jud po rodu, toda brezdvomno ena najbrihtnejših glav v Nemčiji, je bil 24. junija od monarhistov v Berlinu ustreljen javno na cesti. Morilci so ušli. Njegov umor je osveta in obenem strašilo monarhistov vsem nemškim državljanom. Pripadal je industrijskim in trgovskim krogom ter je s svojim očetom prvi uvedel v Nemčijo telefon in Edisonovo svetilko.

Trgovina z valutami.

Zagreb: dolar 300, lire 14.40, aK 1.65, marke 80, čK 5.45, frank 25.

Lastnik Konzorcij „Radikal“. Izdajatelj Okrajni Odbor Radikalne Stranke v Kočevju. Odgovorni urednik Vilibald Schubitz. Tiskarna Jos. Pavliček, Kočevje.

Posestvo

v kočevskem okraju, 47 orolov, v najlepšem stanju, več sto m³ zrelega lesa za posek, se proda takoj. Poslopja v izbornem stanju. Nov kozolec. Cena K 800.000. Ponudbe na „Radikal“ Kočevje.

Merkantilna banka v Kočevju

povišuje s 1. julijem t. l. obrestno mero hranilnih vlog na

4 1/4 %

Rentnino in invalidski davek plača banka iz lastnega.

Večje na odpoved vložene svote obrestuje višje.

UPRAVNI SVET.

Merkantilna banka Kočevje

izvršuje VSE v bančno stroko spadajoče TRANZAKCIJE, sprejema VLOGE na tekoči račun in na hranilne knjižice, katere IZPLAČA VSAK ČAS BREZ ODPOVEDI (rentni in invalidni davek na hranilne vloge plača banka iz lastnih sredstev), sprejema VLOGE NA ODPOVED, katere obrestuje po VIŠJIH obrestnih merah, izvršuje NAKAZILA, IZPLAČILA, VNOVČENJA itd., vnovčuje ČEKE, BANČNE NAKAZNICE itd., kupuje valute in devize (posebno dolarje) po najvišjih dnevnih cenah.

Direktna zveza z Ameriko.

Uradne ure: vsak delavnik od 9 do 12 in od 3 do 5.

Lepota

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ lilijno mlečno milo najboljše blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 K,

„Elsa“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko, rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 120 K.

„Elsa“ tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje zpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 K.

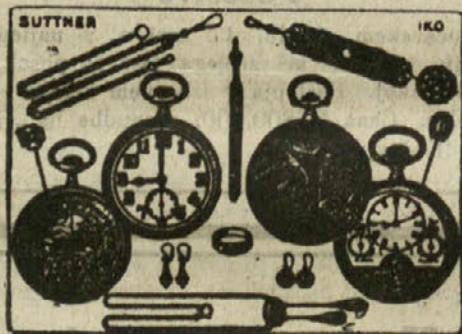
Prodajalci ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

Razno: Lilijno mleko 24 K; Brkomaz 10 K; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatuljah 40 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 40 K; puder za gospe v vrečicah 8 K; zobni prašek v škatljah 12 K, v vrečicah 8 K; Sachet diševa za perilo 12 K; Shampoo za lasi 8 K; rumenilo 12 listov 48 K; najfinejši parfem po 48 in 60 K; močna voda za lase 80 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebej računa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 304, Hrvaško.

Vaša želja

imeti res dobro in zanesljivo uro, je izpolnjena, ako si preskrbite uro iz znane urarske tvrdke SUTTNER.

Prihranite si popravljajna in jezo. NAJFINEJŠE URE iz nikla, srebra, tula in zlata i. t. d. NAROČNE URE. Bogata izbirkarja verižic, uhanov, naročnic, predmetov iz zlata in srebra vsake vrste.

Zahtevajte cenik s slikami od:

Tvorniške tvrdke
H. SUTTNER, Ljubljana št. 412

Samo 1 dinar je treba poslati, ako želite, da se Vam pošlje veliki katalog.

A. BUTINA

trgovina z dež. pridelki na debelo
V KOČEVJU

nudi vse v to svrhu spadajoče predmete po najnižjih konkurenčnih cenah kakor:

pšenična moka vsake vrste
koruzne in pšen. otrobe
koruzna moka
koruzni zдроб
koruza
oves
sol
itd.

Naročila sprejema tudi tvrdka J. Kajfež
v Kočevju, Glavni trg.

Jadranska banka - Beograd

Delniška glavica: 30,000.000 Din. — Rezerva: 15,000.000 Din.

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor,
— — Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb. — —

Naslov za brzojave: Jadranska.

Afiliiran zavod:

26-5

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortland Street

New York City.

KORANIT

I. JUGOSLOVANSKA TOVARNA ASBESTSKRILJA
oferira v točno dobavo

materijal za kritje streh

iste kakovosti kakor eternit.

Samoprodaja:

Josip Rendeli, Karlovac

Zrinjski trg 23

tovarna za stavbinski materijal, cement in lončenino.

Krojačnica F. POTOČNIK

v Angliji in Franciji izprašani koncesijonirani učitelj krojenja
Ljubljana, Šelenburgova ul. 6, I. nadstr.

izdeluje

moške obleke
površnike
žakete
frake

damske kostume
elegantne plašče
francoske
toalete

BOGATI VZORCI ANGLEŠKEGA BLAGA.

Posebni oddelek za obračanje oblek in površnikov - Prenarejanje žaketov
in salonskih sukenj. - Izdelava kompletne obleke ali kostume od 800 K dalje.

Dijaštvu in uradništvu znaten popust.

J. KAJFEŽ

Kočevje, Glavni trg 84

trgovina z mešanim blagom

in deželnimi pridelki

priporoča

vse deželne pridelke in specerijsko blago po najnižjih cenah.

Moka št. 00 26— K kg
" 1 25— " "
krušna moka — " "
koruzna moka 16 " "
koruza 14 80 " "
koruzni zдроб 19 " "
pšenični otrobi 10 " "
oves 14 40 " "
sladkor v kock. 74— " "
" sipen 64— " "
testenine 44— " "

kava sur. najf. 144— K kg
" Ia 118— " "
" IIa 112— " "
" žgana 144— " "
riž, najfin 42— " "
" Ia 30— " "
" navaden 28— " "
sladna kava 32— " "
cikorija Franck 52— " "
" brez znam. 42— " "
sveče 56— " "

kanditi 84— K kg
krompir 6— " "
sol, 12— " "
rožiči, celi 24— " "
" mleti 32— " "
milo Schicht 30— "kos
" Apollo 26— " "
slivovka 80— " l
drožnik 88— " "
olje Ia 100— " "